

## **Üstad, Rusya'dan kaçtığında parası var mıydı? Almanya'da veya bir Alman otelinde iki ay kaldığı doğru mu? Öyle ise hangi parayla kaldı?**

---

Üstadımız Birinci Cihan Harbinde (1914 Ekim) önce fırka müftüsü sıfatıyla; 1915 Nisanından sonra da gönüllü milis alay komutanı olarak vazife almıştır. Ordunun bütçesinden az bir miktar maaş bağlandığı tahmin edilmektedir. 1916 Mart'ında Ruslara esir düşünce, henüz Tifliste bekletilmekte iken, Talat paşanın direktifiyle Hilal-ı Ahmer Cemiyeti (Kızılay) reisi Ömer Besim Paşa özel bir kurye ile kendisine 60 lirayı Osmanî mukabili olan 1.254 mark ulaştırılmıştır.(1) Yani Üstadımızın elinde devlet tarafından karşılanan belirli miktarda parası vardı.

Üstad'ın Rusya'da meydana gelen Bolşevik ihtilalinden sonra firar ettiği Tarihçe-i Hayat başta olmak Abdulkadir Badıllı Ağabeyimizin yazdığı "*Mufassal Tarihçe-i Hayat*" adlı üç ciltlik kitapta genişçe anlatılmaktadır. Üstadımız buradan Almanya'ya uğramış, belirli bir müddet kalmıştır. Almanya Birinci Cihan Harbinde müttefikimiz olması ve Bediüzzaman Hazretlerinin de bir Osmanlı subayı sıfatıyla bulunduğu için dolayısıyla gereken rahatlığı ve misafirperverliği temin etmişlerdir. Almaya'dan gelirken kendisine verilen tren bileti, Almanlarla birlikte savaşa girdiğimiz için Alman Genel Kurmayı tarafından kesilmiştir. Özellikle Harbiye Nazırı Merhum Enver Paşa Üstadımızın ahvaliyle çok yakından ilgilenmiş ve takibini yaptırmıştır.

İki buçuk sene kadar esaret hayatından sonra, firar edip İstanbul'a geldiğinde, **Harbiye Nazırı Enver Paşa** hemen Bediüzzaman'ı Harbiye Nezaretine davet etmiş, lazım gelen her türlü hürmet izaz ve iltifatı yapmış, altın harp madalyasını hediye edip takmış ve çok ısrarlarla ordunun bütçesinden 150 altını ona kabul ettirmiştir. Arkasından Şeyhülislam bir tezkere yazarak, Bediüzzaman'ı ordunun bir delegeşi olarak "**Darül-Hikmetil-İslamiye**" azalığına alınmasını talep etti. Şeyhülislam Musa Kazım Efendi de hemen bir tezkere ile padişah Muhammed Vahidüddin'e Bediüzzaman'ın atanması için müracaat eyledi. Padişah bunu hemen onayladı. Böylece **24 Ağustos 1334'de (yani1918) tarihinde 50 altın lira maaşla tayini gerçekleşmiştir.**(2)

### **Dipnotlar:**

- (1) bk. BADILLI, Abdülkadir, *Mufassal Tarihçe-i Hayat*, 2. baskı, I, 410.  
(2) bk. age. I, 448-449.